

PROGRAM WYCHOWAWCZY

Zespół Szkół Drzewnych
w Bydgoszczy

SPIS TREŚCI

Podstawy prawne		2
Wstęp		3
Rozdział I	Zakres działalności wychowawczej szkoły	3
Rozdział II	Standardy wychowania w ZSD	4
Rozdział III	Treści wychowawcze właściwe dla poszczególnych zajęć edukacyjnych	9
Rozdział IV	Powinności wychowawców klas	14
Rozdział V	Zasady współpracy pedagoga szkolnego z wychowawcami klas	15
Rozdział VI	Harmonogram imprez o charakterze wychowawczym	16
Rozdział VII	Zwyczaje i obyczaje szkolne	17
Rozdział VIII	Zasady współpracy z rodzicami	18
Rozdział IX	Zasady współpracy z samorządem terytorialnym	18
Rozdział X	Zasady działania i zadania samorządu uczniowskiego	19
Rozdział XI	Plany pracy wychowawczej	20
Rozdział XII	Ewaluacja programu	27

Podstawy prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483)
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona 10 grudnia 1948)
- Konwencja o prawach dziecka (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526)
- Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (Dz.U. 1998 nr 51 poz. 318)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r.
(Dz. U. 1994 nr 111 poz. 535, z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012, poz. 977)
- Rozporządzenie MEN w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013, poz. 532)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2015, poz. 1113)

Program uwzględnia założenia programów rządowych:

- Rządowy Program "Bezpieczna i przyjazna szkoła" na lata 2014-2016,
- Program „Bezpieczna +” na lata 2015-2018,

WSTĘP

Program Wychowawczy ZSD opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania szkoły o charakterze wychowawczym, zgodne z podstawą programową i innymi przepisami prawa oraz Statutem Zespołu Szkół Drzewnych w Bydgoszczy.

Działalność wychowawcza w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych;
- 2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- 3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- 4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenianie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

ROZDZIAŁ I

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZEJ SZKOŁY

Działalność wychowawcza szkoły obejmuje w szczególności:

- 1) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości;
- 3) wzmocnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- 4) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmocnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;
- 5) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów;
- 6) wzmocnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;
- 7) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej oraz zaangażowania w działalność podmiotów prowadzących działalność w zakresie oświaty i wychowania;
- 8) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

ROZDZIAŁ II

STANDARDY WYCHOWANIA W ZSD

1. Wychowanie młodego pokolenia uczniów ZSD jest nieodłącznym elementem procesu nauczania i należy do powinności każdego nauczyciela i każdego pracownika niepedagogicznego.
2. Warunkiem skuteczności oddziaływań wychowawczych jest konsekwencja działania oraz stworzenie jednolitego frontu wychowawczego.
3. Dlatego: zapewnieniu jednolitego frontu wychowawczego służy szkolny program wychowawczy, opracowany przez radę pedagogiczną na podstawie analizy, sformułowanych przez rodziców, uczniów i nauczycieli, oczekiwań wychowawczych wobec szkoły oraz aktualnych przepisów.

PODROZDZIAŁ I. STANDARD I.

1. **Oczekiwania.** Każdy nauczyciel powinien:

- 1) angażować rodziców w sprawy klasy (wyzwalać aktywność własną rodziców),
- 2) informować ich na bieżąco o trudnościach wychowawczych,
- 3) pomagać im w rozwiązywaniu problemów związanych z płciowością i prokreacją,
- 4) umożliwiać uczniowi udział w katechezie,

stąd:

2. **Standard I:**

Wychowanie w ZSD pełni funkcję wspomagającą i uzupełniającą działania wychowawcze rodziców.

3. **Wskaźniki:**

- 1) Nauczyciele, realizując różnorodne działania wychowawcze, biorą pod uwagę oczekiwania rodziców, uczniów i własne.
- 2) Szkoła zapewnia uczniowi wolność sumienia i wyznania.
- 3) Szkoła organizuje na życzenie rodziców uczniów naukę religii.
- 4) Szkoła organizuje zajęcia z wychowania do życia w rodzinie.

4. **Kryteria oceny efektywności realizacji standardu I :**

- 1) Wszelkie działania wychowawcze realizowane przez szkołę są spójne ze Programem Wychowawczym Szkoły.
- 2) Szkoła utrzymuje funkcjonalne kontakty z rodzicami służące wspomaganie i uzupełnianiu działań wychowawczych szkoły:
 - a) w szkole odbywają się zebrania dyrekcji szkoły z rodzicami klas pierwszych i maturalnych, trójkami klasowymi rodziców, zebrania klasowe z wychowawcą zgodnie z harmonogramami (protokoły z zebrań, dokumentacja wychowawcy, dokumentacja Komisji Wychowawczej);
 - b) w szkole funkcjonuje reprezentacja rodziców, jej udział w zarządzaniu szkołą jest znaczący (protokoły zebrań RR);
 - c) szkoła zapoznaje się z oczekiwaniami i poglądami rodziców na edukację i wychowanie oraz uwzględnia je w planowaniu swoich działań (bieżące uzyskiwanie informacji przez wychowawców klas, ankietowanie rodziców, przedstawianie wyników ankiet podczas posiedzeń RP i opracowywanie zmian statutowych i programowych, proceduralne zatwierdzanie zmian aktualizacyjnych i naprawczych);

- d) szkoła zaprasza rodziców do aktywnego udziału w uroczystościach i imprezach szkolnych oraz wspomagania działań szkoły (protokoły RP, RR i KW, kronika szkoły);
- e) szkoła informuje rodziców o wszystkich aktualnych sprawach dotyczących szkoły i dziecka oraz zbiera informacje zwrotne od rodziców (zebrania, godziny do dyspozycji rodziców, udostępnianie informacji w gablocie dla rodziców, przekazywanie informacji rodzicom w formie pisemnej, drogą telefoniczną, internetową);
- f) uczniowie uczestniczą w lekcjach religii i w zajęciach z wychowania do życia w rodzinie na podstawie deklaracji rodziców (w przypadku uczniów niepełnoletnich);
- g) szkoła proponuje rodzicom udział w zajęciach warsztatowych rozwijających umiejętności wychowawcze.

PODROZDZIAŁ II. STANDARD II.

1. Oczekiwania. Każdy nauczyciel powinien:

- 1) systematycznie oceniać uczniów,
- 2) wdrażać do systematycznej nauki,
- 3) darzyć ich zaufaniem,
- 4) inspirować do samorozwoju. (samokształcenia, samodoskonalenia się),
- 5) stosować regulaminowy system wzmocnień pozytywnych (nagrody i kary),

stąd:

2. Standard II:

Wychowanie jest nieodłącznym elementem procesu nauczania.

3. Wskaźniki. Każdy nauczyciel:

- 1) Na każdej lekcji realizuje zadania wychowawcze.
- 2) Konsekwentnie reaguje na niewłaściwe zachowanie uczniów.
- 3) Służy osobistym przykładem.
- 4) Znajduje czas na rozwiązywanie problemów uczniów.
- 5) Motywuje ucznia do dalszej pracy.
- 6) Stwarza jasno określone wymagania i oczekuje ich przestrzegania.
- 7) Przestrzega praw wychowanków.
- 8) Docenia sukcesy uczniów / wychowanków.
- 9) Stwarza przyjazną atmosferę w klasie.

4. Kryteria oceny efektywności realizacji standardu II:

- 1) Wyniki analizy przestrzegania zapisów statutowych, dotyczących stopnia realizacji obowiązków nauczycieli, wychowawców i uczniów w zakresie realizacji obowiązków wychowawczych:
 - a) tematyka godzin wychowawczych (teczka wychowawcy, zapisy w dziennikach lekcyjnych, dokumentacja hospitowanych zajęć);
 - b) zapisy uwag i pochwał uczniowskich, protokoły KW, kryteria oceniania zachowania ucznia, wyniki klasyfikacji;
 - c) stosowanie regulaminowego systemu wzmocnień (rejestr udzielonych nagród i kar).
- 2) System analizowania frekwencji przyczynia się do poprawy niepożądanych sytuacji
 - a) treść kontraktów klasowych wychowawcy z uczniami i ich przestrzeganie przez obie strony umowy;
 - b) rozliczanie frekwencji indywidualnej przez wychowawcę;

- c) comiesięczne wykresy frekwencji poszczególnych klas;
- d) protokoły KW.
- 3) Karty sprawozdawcze klas za poszczególne okresy.
- 4) Diagnozowanie sytuacji wychowawczych i relacji nauczyciel – uczeń, formułowanie i realizacja wniosków.
- 5) Kryteria oceny jakości pracy nauczyciela.
- 6) Przestrzeganie dyscypliny pracy przez nauczycieli.

PODROZDZIAŁ III. STANDARD III.

1. Oczekiwania. Nauczyciel powinien:

- 1) uczyć punktualności, odpowiedzialności, uczciwości, koleżeństwa, dokładności, uznania dla powszechnie akceptowanych wartości, kultury osobistej, wytrwałości, cierpliwości, prawdomówności, wyrozumiałości, sprawiedliwości, szacunku dla innych, patriotyzmu, systematyczności, zdyscyplinowania, wrażliwości na krzywdę innych, szacunku do pracy, konsekwencji w działaniu, rozważa, życzliwości, uprzejmości, sprawności fizycznej, poszanowania własnego i cudzego mienia, odwagi.
- 2) Pomagać wychować każdego ucznia na wartościowego człowieka i obywatela RP.

Stąd:

2. Standard III:

Szkoła wspiera i wyposaża ucznia w zespół wartości, zasad i norm.

3. Wskaźniki. Nauczyciel:

- 1) Uczy odróżniania dobra od zła, piękna od brzydoty, prawdy od kłamstwa.
- 2) Kształci poczucie tożsamości narodowej i wychowuje ucznia w szacunku do tradycji.
- 3) Propaguje zdrowy styl życia.
- 4) Stwarza okazję do stawiania pytań egzystencjalnych.
- 5) Uwrażliwia na potrzeby drugiego człowieka, uczy tolerancji.
- 6) Wpaja powszechnie akceptowany system wartości, oparty na miłości i szacunku dla drugiego człowieka.
- 7) Wzbudza szacunek do pracy.
- 8) Przygotowuje ucznia do pełnienia ról społecznych
- 9) Umożliwia uczniowi poznanie zasad savoir – vivre'u.
- 10) Promuje kulturę osobistą wyrażoną kulturą języka, bycia i wyglądu.
- 11) Przygotowuje ucznia do świadomego uczestnictwa w kulturze.
- 12) Daje wzorce kulturalnego zachowania się na masowych imprezach sportowych.

4. Kryteria oceny efektywności realizacji standardu III:

- 1) Ocena zachowania ucznia (kryteria oceniania zachowania ucznia, stosowany system kar i nagród promują osobistą kulturę języka, bycia i wyglądu -Statut szkoły, protokoły KW).
- 2) Plan imprez szkolnych i jego realizacja.
- 3) Udział uczniów w konkursach, zawodach:
 - a) udział uczniów w uroczystościach i rozgrywkach sportowych (zachowanie i postawy uczniów podczas uroczystości i in. imprez masowych);
 - b) udział uczniów w akcjach charytatywnych szkolnego wolontariatu;
 - c) zaangażowanie uczniów w organizację imprez i akcji SU.
- 4) Udział uczniów w wycieczkach szkolnych, imprezach kulturalnych.
- 5) Udział uczniów w imprezach i konkursach pozaszkolnych.
- 6) Udział uczniów w warsztatach profilaktycznych.

- 7) Udział uczniów w zajęciach dodatkowych i kołach zainteresowań.
- 8) Sprawozdania z mierzenia jakości pracy szkoły w zakresie realizacji zadań wychowawczych (m.in. badanie i kształtowanie uczniowskiego systemu wartości oraz realizacja wniosków z diagnozy)
- 9) Plan i realizacja planu pracy szkolnej komisji wychowawczej.
- 10) Realizacja wniosków wynikających z ankiet dotyczących promocji zdrowego stylu życia.
- 11) Wyniki szkolnego konkursu savoir – vivre i realizacja tematyki bon ton na godzinach wychowawczych.

PODROZDZIAŁ IV. STANDARD IV.

1. IV Oczekiwania. Nauczyciel powinien:

- 1) Uczyć, jak zapobiegać uzależnieniom (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy, e-papierosy) i jak radzić sobie z przemocą (asertywność),
- 2) Organizować spotkania z psychologiem, pedagogiem, policjantem i innymi przedstawicielami instytucji współpracujących ze szkołą.
- 3) Prowadzić koła zainteresowań, organizować imprezy kulturalne.

Stąd:

2. Standard IV

Wychowanie w ZSD służy ochronie ucznia przed przemocą, okrucieństwem i demoralizacją.
--

3. Wskaźniki. Nauczyciel:

- 1) Reaguje na wszelkie przejawy agresji, uczy zachowań asertywnych.
- 2) Wpaja uczniom zasady radzenia sobie z przemocą.
- 3) Propaguje zdrowy styl życia, nieuleganie nałogom i konstruktywne sposoby spędzania czasu wolnego.
- 4) Realizuje szkolny program profilaktyki.

4. Kryteria oceny efektywności realizacji standardu IV:

- 1) Monitoring uczniów na terenie szkoły.
- 2) Organizacja dyżurów międzylekcyjnych nauczycieli podczas przerw.
- 3) Promocja zachowań pozytywnych (pochwały do rodziców, zakładów pracy, i ich upublicznianie w gablocie, wpisy do złotej księgi, nagrody rzeczowe).
- 4) Diagnozowanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego uczniów i wprowadzanie potrzebnych zmian mających na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów.
- 5) Formy realizacji profilaktyki zawarte w corocznie opracowywanych planach działań wychowawczo-profilaktycznych (zawarte w Programie Profilaktyki ZSD).
- 6) Kształtowanie postawy asertywnej u uczniów, szczególnie podczas godzin wychowawczych, na zajęciach z podstaw przedsiębiorczości i z doradztwa zawodowego jako skutecznej metody bezkonfliktowego komunikowania się.
- 7) Tematyka i harmonogram spotkań z pedagogiem i przedstawicielami instytucji współpracujących ze szkołą.
- 8) Sprawozdania z mierzenia jakości pracy szkoły w zakresie skuteczności oddziaływań wychowawczych.

PODROZDZIAŁ V. STANDARD V.

1. V Oczekiwania. Nauczyciel powinien:

- 1) Uczyć poczucia własnej wartości, samokontroli, umiejętności podejmowania właściwych decyzji, wskazuje celowość w działaniu, kształtuje osobowość, pracowitość, rozsądek, silną wolę, otwartość, życzliwość, samokrytycyzm, samodzielność.
- 2) Rozwijają zainteresowania uczniów.

Stąd:

2. Standard V:

Szkoła sprzyja rozwojowi samodzielności ucznia oraz jego samorealizacji

3. Wskaźniki. Nauczyciel:

- 1) Prowadzi wybrane zajęcia metodami aktywnymi.
- 2) Umożliwia uczniom dokonywanie autoprezentacji i samooceny.
- 3) Stwarza okazję do skutecznego komunikowania się i negocjacji.
- 4) Wykorzystuje trudne i nietypowe sytuacje dydaktyczno-wychowawcze jako materiał do ćwiczeń w rozwiązywaniu problemów i podejmowaniu decyzji.
- 5) Pobudza ucznia do samorozwoju.
- 6) Wskazuje sposoby organizowania i oceniania własnej pracy.

4. Kryteria oceny efektywności realizacji standardu V:

- 1) Realizacja zadań Samorządu Uczniowskiego - sporządzanie planu pracy, jego realizacja, analizowanie wyników, organizacja i współorganizacja imprez szkolnych i pozaszkolnych, udział w posiedzeniach KW, składanie wniosków do dyrektora szkoły – wychowanie przez działanie - drogą do kształtowania poczucia własnej wartości, samokontroli, umiejętności podejmowania właściwych decyzji, wskazywania celowości w działaniu oraz kształtowania pożądanых cech osobowości, tj. pracowitość, rozsądek, silna wola, otwartość, życzliwość, samokrytycyzm, samodzielność.
- 2) Przygotowywanie oferty zajęć pozalekcyjnych w odpowiedzi na oczekiwania uczniów.
- 3) Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych podczas zajęć z przedsiębiorczości, na godzinach wychowawczych, podczas realizacji ścieżek edukacyjnych.
- 4) Przygotowywanie do zewnętrznych egzaminów maturalnych i zawodowych – praca według procedur egzaminacyjnych jako forma kształtowania umiejętności planowania, organizowania i oceniania własnej pracy oraz podejmowania decyzji.

PODROZDZIAŁ VI. STANDARD VI.

1. VI Oczekiwania. Nauczyciel powinien:

- 1) Uczyć wytrwałości w działaniu.
- 2) Rozbudzać ambicję, odwagę, pracowitość, gospodarność, pomysłowość, zdolności organizacyjne, lojalność.
- 3) Mobilizować ucznia do nauki i studiów, do nauki języków obcych, otwartości na świat.
- 4) Przygotować do zawodu, do studiów, do wejścia w dorosłość.

Stąd:

2. Standard VI:

Szkoła przygotowuje ucznia do życia we współczesnym świecie

3. Wskaźniki. Nauczyciel:

- 1) Rozbudza ambicje i aspiracje ucznia.
- 2) Uczy go kreatywności i elastyczności.
- 3) Motywuje do wytrwałej pracy, umiejętności planowania i antycypowania promowania własnej działalności.
- 4) Dostarcza wiedzy na temat technik relaksacyjnych.
- 5) Zaznajamia z technikami uczenia się.
- 6) Uczy pracować w zespole.
- 7) Wyposaża w wiedzę nt. świadomego korzystania ze źródeł informacji.
- 8) Wskazuje znaczenie znajomości języków obcych w zjednoczonej Europie.

4. Kryteria oceny efektywności realizacji standardu VI

- 1) Tematyka i formy pracy wychowawczej.
- 2) Tematyka i formy pracy na zajęciach lekcyjnych.
- 3) Tematyka i formy pracy oraz frekwencja na zajęciach pozalekcyjnych.
- 4) Sukcesy uczniów podczas zawodów i egzaminów zewnętrznych.
- 5) Efekty zaangażowania w działalność pozalekcyjną szkoły.
- 6) Promocja efektów pracy zawodowej podczas imprez i uroczystości szkolnych, drzwi otwartych dla rodziców, gimnazjalistów.
- 7) Organizacja wigilii klasowych, studniówek i in. uroczystości (samodzielność i odpowiedzialność uczniów)
- 8) Wykorzystanie Internetu i programów multimedialnych jako źródła informacji w procesie nauczania.
- 9) Udział uczniów w opracowaniu i aktualizacji szkolnej strony internetowej.

ROZDZIAŁ III

TREŚCI WYCHOWAWCZE WŁAŚCIWE DLA POSZCZEGÓLNYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH.

I. Język polski	
Zadania	Sposób realizacji
1. Kształtowanie postawy patriotycznej i obywatelskiej	- zapoznanie z odpowiednimi tekstami literackimi
2. Kształtowanie postaw moralnych i hierarchizacji wartości	- dyskusja - sąd literacki - drama
3. Kształtowanie postaw twórczych	- metody aktywizujące - dyskusja
4. Uświadomienie etycznego wymiaru języka	- ćwiczenia poprawnościowe - audycje TV - korzystanie z opracowań hist.-lit.
5. Kształtowanie postawy udziału w życiu kulturalnym i korzystania z dóbr dziedzictwa kultury	- spotkania z ludźmi kultury - spektakle teatralne, filmowe - wystawy - pomoc w ich wyborze
6. Wdrażanie do samokształcenia i samorealizacji	- wskazywanie metod pracy nad własnym rozwojem - premiowanie wykonanych dodatkowych zadań - korzystanie z różnych źródeł wiedzy

7. Stwarzanie okazji do stawiania pytań egzystencjalnych	<ul style="list-style-type: none"> - dyskusja - analiza sytuacji dyd.-wych. - konferencja prasowa
8. Kształtowanie wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka i postawy tolerancji	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie tekstów literackich i sytuacji dyd.-wych. do dyskusji i oceny zachowań
9. Przygotowanie do dorosłego życia	<ul style="list-style-type: none"> - praca w zespołach - pełnienie różnych ról społecznych - dokonywanie samooceny - tworzenie pism użytkowych pomocnych w trakcie starań o pracę
10. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i poczucia tożsamości regionalnej	<ul style="list-style-type: none"> - reagowanie na brak troski o estetykę wypowiedzi ustnych, pisemnych i estetykę wyglądu zewnętrznego - portfolio – gromadzenie informacji o regionie – „małej ojczyźnie”
11. Pomoc w odnalezieniu własnego miejsca w świecie	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowy indywidualne - dyskusja - wskazywanie uczniom ich mocnych stron - analiza SWOT
12. Kształtowanie postawy dialogu	<ul style="list-style-type: none"> - dyskusja - praca w grupach
II. Nauki społeczne	
Zadania	Sposób realizacji
1. Kształtowanie patriotyzmu	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z odpowiednimi tekstami hist., popularnonaukowymi - dyskusja - praca w grupach
2. Kształcenie poczucia tożsamości narodowej, wychowanie uczniów w szacunku do tradycji	<ul style="list-style-type: none"> - zwiedzanie miejsc pamięci narodowej i muzeów
3. Pomoc w odnalezieniu własnego miejsca w świecie, odpowiednich relacji ze społecznością lokalną i kręgiem kulturowym	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie ceremoniału szkolnego, - organizowanie imprez i uroczystości rocznicowych
4. Rozwijanie dociekliwości poznawczej, ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy historycznej	<ul style="list-style-type: none"> - metody aktywizujące - dyskusja - rozmowy indywidualne
III. Języki obce	
Zadania	Sposób realizacji
1. Rozwijanie poczucia własnej wartości i wiary we własne możliwości językowe	<ul style="list-style-type: none"> - prowokowanie do wyrażania własnych poglądów - rozmowy indywidualne

2. Rozwijanie postawy ciekawości i motywowanie do nauki	<ul style="list-style-type: none"> - udostępnianie autentycznych materiałów obcojęzycznych - ukazywanie znaczenia znajomości języków obcych w zjednoczonej Europie i na świecie
3. Stopniowe przygotowanie do samodzielności w procesie uczenia się języka obcego	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywanie metod pracy nad opanowaniem obcego języka - korzystanie z różnych źródeł informacji - praca w zespołach
4. Kształtowanie postawy tolerancji wobec innych kultur przy jednoczesnym pogłębianiu poczucia własnej tożsamości narodowej	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z kulturą, życiem codziennym i tradycjami krajów danego obszaru językowego - porównywanie kultury i tradycji ojczystej z obcojęzyczną - udział w imprezach organizowanych w regionie związanych z nauczaniem językiem
IV. Informatyka	
Zadania	Sposoby realizacji
1. Tworzenie jasno określonych wymagań i ich przestrzeganie	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczna kontrola zdobywanej wiedzy
2. Motywowanie do dalszej pracy	<ul style="list-style-type: none"> - indywidualizacja procesu nauczania; praca z uczniem słabym i zdolnym; praca w grupach - wskazywanie uczniom ich mocnych stron
3. Uczenie szacunku dla wspólnego dobra jako podstawy życia społecznego	<ul style="list-style-type: none"> - reagowanie na brak troski o powierzone pomoce naukowe - oddziaływanie wychowawcze przez osobisty przykład nauczyciela
4. Inspirowanie do świadomego korzystania ze źródeł informacji	<ul style="list-style-type: none"> - korzystanie z dostępnych źródeł informacji za pomocą komputera - praca w zespołach - dokonywanie samooceny
V. Fizyka/ Chemia	
Zadania	Sposoby realizacji
1. Rozwijanie dociekliwości poznawczej	<ul style="list-style-type: none"> - obserwacja zjawisk fizykochemicznych
2. Wdrażanie do dbałości o własne zdrowie i ochronę środowiska	<ul style="list-style-type: none"> - ukazywanie zagrożeń cywilizacyjnych (zanieczyszczenia, negatywnych skutków alkoholu, narkotyków, lekomanii)
3. Dążenie na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia celów życiowych	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne rozwiązywanie zadań pisanie wzorów równań reakcji chemicznych
4. Uczenie szacunku dla wspólnego dobra	<ul style="list-style-type: none"> - reagowanie na wszelkie przejawy braku poszanowania pomocy dydaktycznych - służyć osobistym przykładem nauczyciela
5. Tworzenie jasno określonych wymagań	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne ocenianie pracy uczniów

6. Pobudzanie uczniów do samorozwoju	<ul style="list-style-type: none"> - premiowanie za wykonanie dodatkowych prac - korzystanie z bibliotek literatury przedmiotowej, słowników tematycznych
VI. Wychowanie fizyczne	
Zadania	Sposoby realizacji
1. Propagowanie zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> - racjonalne gospodarowanie czasem - zdrowe żywienie - samobadanie i samokontrola zdrowia
2. Kształtowanie siły charakteru i motywacji do wytrwałej pracy	<ul style="list-style-type: none"> - mocne i słabe strony aktywności fizycznej
3. Przestrzeganie zasad „fair-play”	<ul style="list-style-type: none"> - konsekwencje stosowania środków dopingujących
5. Rozbudzanie ambicji i aspiracji uczniów	<ul style="list-style-type: none"> - aktywne uczestnictwo uczniów w planowaniu, realizacji i ewaluacji zajęć
6. Przygotowanie uczniów do pełnienia różnych ról	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń jako inicjator i organizator ćwiczeń, zabaw i gier ruchowych
VII. Teoretyczne przedmioty zawodowe	
Zadania	Sposoby realizacji
1. Rozbudzanie zainteresowań przedmiotem i świadomego uczestnictwa w lekcji	<ul style="list-style-type: none"> - wycieczki zawodoznawcze - filmy - aktywizujące metody nauczania
2. Wdrażanie do utrzymania porządku na stanowisku pracy	<ul style="list-style-type: none"> - służenie osobistym przykładem nauczyciela - umiejętne obchodzenie się z materiałami, przyrządami i pomocami dyd., reagowanie na niewłaściwe ich wykorzystanie
3. Budzenie motywacji do pracy	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie odpowiedniego systemu oceniania - udział w konkursach, olimpiadach i turniejach zawodoznawczych
4. Rozwijanie wrażliwości estetycznej	<ul style="list-style-type: none"> - nagradzanie za estetykę wykonanych ćwiczeń - szkolne wystawy rękodzieła artystycznego i prac konkursowych
5. Wdrażanie do oszczędnego gospodarowania surowcami i materiałami	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie i przestrzeganie obowiązujących norm - ukazywanie znaczenia surowców wtórnych w kontekście wyczerpywalnych złóż naturalnych

6. Przygotowanie do skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, poprawnego posługiwania się językiem zawodowym	<ul style="list-style-type: none"> - pisanie referatów i odczytów na podstawie prasy i literatury technicznej, wygłaszanie ich na forum klasy i szkoły
7. Rozwijanie samodzielnego i twórczego myślenia oraz dociekliwości poznawczej	<ul style="list-style-type: none"> - stwarzanie sytuacji problemowych - dyskusja
VIII. Zajęcia praktyczne	
Zadania	Sposoby realizacji
1. Wzbudzanie szacunku do pracy jako miejsca prezentowania własnych uzdolnień i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznavanie z zasadami kultury i etyki pracy - popieranie indywidualnych pomysłów rozwiązań - budzenie silnego ducha konkurencyjności - wyznaczanie stałych obowiązków na terenie szkoły i warsztatów szkolnych, kontrola ich wykonania
2. Kształtowanie emocjonalnego stosunku do zawodu	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z zasłużonymi pracownikami warsztatów szkolnych - spotkania z absolwentami szkoły osiągającymi sukcesy w zawodzie
3. Rozbudzanie ambicji i aspiracji uczniów	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie do osiągnięcia mistrzostwa w zawodzie - popularyzowanie olimpiad, turniejów i konkursów zawodowych
4. Umożliwianie uczniom dokonywania samooceny. Budzenie przekonania o własnym potencjale twórczym, poczucia własnej wartości	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowy indywidualne - zachęcanie do realizowania własnych inicjatyw uczniów - wykorzystywanie każdej sytuacji dyd-wych. do oceny zachowań

IX. Religia

Integralna formacja człowieka obejmuje rozwój wszystkich ludzkich zdolności ucznia, przygotowanie do życia zawodowego, kształtowanie zmysłu etycznego i społecznego, jego otwarcie się na transcendencję i wychowanie religijne. Katecheza szkolna, wspomagając działania wychowawcze rodziców, dąży do kształtowania osobowości samodzielnych i odpowiedzialnych, zdolnych do osobistego i wolnego wyboru Prawd Objawionych. Nauczanie, wychowanie i kształcenie katechetyczne wypływa z chrześcijańskiej koncepcji człowieka i w całym procesie wychowania religijnego zakłada następujące cele:

- rozbudzanie poczucia podziwu wobec odkrywanej i poznawanej prawdy;
- rozbudzanie miłości do Boga i bliźniego oraz wskazywanie na Chrystusa jako wzoru tej miłości;
- rozbudzanie pragnienia wielkości moralnej jako antidotum splotenia i egoizmu stechnizowanej i zubożonej przez naturalizm kultury;
- rozbudzanie poczucia nadprzyrodzoności, kształtowanie wiary nieustannie zagrożonej zepchnięciem na margines życia;
- rozbudzanie poczucia wspólnej odpowiedzialności za rozszerzanie Chrystusowej Prawdy i za losy Kościoła;
- rzetelne i odważne zapoznawanie uczniów z interesującymi ich problemami współczesnego życia ludzkiego w obliczu przyszłych obowiązków zawodowych, społecznych, rodzinnych, narodowych, państwowych i kościelnych oraz szukanie optymalnych rozwiązań w oparciu o naukę Kościoła dla dalszej integracji wiary;
- dostosowywanie się do możliwości poznawczych młodzieży w procesie przekazywania treści katechetycznych;
- a podejmując, zasadę „non multa sed multum /nie dużo, ale gruntownie umieć/” unikać werbalizmu w przekazie katechetycznym.

Nauka religii w całym procesie wychowania szkolnego ma dopomóc młodzieży w przejściu od wiary opartej na autorytecie, do wiary pojętej jako najgłębsze własne przekonanie, że Chrystus stanowi centrum jej życia chrześcijańskiego z własnym miejscem i zadaniami w Kościele oraz wspólnotnie ludzkiej.

ROZDZIAŁ IV **POWINNOŚCI WYCHOWAWCÓW KLAS**

1. Zadaniem wychowawcy jest sprawowanie opieki nad uczniami, a w szczególności:
 - 1) tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowania do życia w społeczeństwie dorosłych,
 - 2) inspirowanie i wspomaganie działań zespołowych uczniów,
 - 3) podejmowanie działań umożliwiających rozwiązywanie konfliktów w zespole oraz pomiędzy uczniami a innymi członkami społeczności szkolnej,
 - 4) współpracowanie z zakładem pracy szkolącym ucznia.
2. Wychowawca w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1:
 - 1) otacza indywidualną opieką wychowawczą każdego ze swoich wychowanków,
 - 2) planuje i organizuje wspólnie z uczniami i ich rodzicami:
 - a) różne formy życia zespołowego, rozwijające jednostki i integrujące zespół uczniowski,
 - b) na podstawie szkolnego programu wychowawczego opracowuje (po zasięgnięciu opinii uczniów i ich rodziców) klasowy program zajęć z wychowawcą,
 - c) czuwa nad organizacją zajęć z zakresu wychowania do życia w rodzinie oraz realizacją treści innych ścieżek edukacyjnych,

- 3) współdziała z nauczycielami uczącymi w jego oddziale, uzgadniając z nimi i koordynując ich działania wychowawcze wobec ogółu uczniów, a także wobec tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka (dotyczy to zarówno uczniów szczególnie uzdolnionych jak i z różnymi trudnościami i niepowodzeniami) oraz prezentuje rodzicom wymagania edukacyjne z poszczególnych przedmiotów, opracowuje wspólnie z grupą nauczycieli uczących w jego klasie, klasowy zestaw programów nauczania,
 - 4) utrzymuje kontakt z rodzicami uczniów w celu:
 - a) poznania ich i ustalenia potrzeb opiekuńczo - wychowawczych ich dzieci,
 - b) pomocy w ich działalności wychowawczej wobec ich dzieci i otrzymywania od nich pomocy w swoich działaniach,
 - c) włączania ich do spraw klasy i szkoły,
 - 5) planuje i koordynuje udzielanie uczniom swojego oddziału pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym ustala formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane. Podczas planowania udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, współpracuje z rodzicami ucznia lub pełnoletnim uczniem oraz – w zależności od potrzeb – z pedagogiem szkolnym, innymi nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych i specjalistami, prowadzącymi zajęcia z uczniem, poradnią lub innymi osobami zaangażowanymi w pomoc uczniowi; w odniesieniu do uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego – koordynuje pracę zespołu nauczycieli na rzecz objęcia ucznia właściwą pomocą, w tym czuwa nad dokumentowaniem podejmowanych działań (AWOPFU, IPET),
 - 6) organizuje minimum 3 razy w roku zebrania plenarne rodziców, na których wspólnie z nimi analizuje problemy wychowanków oraz przeznaczając 1 godzinę w tygodniu do ich indywidualnej dyspozycji.
3. Wychowawca wykonuje czynności administracyjne dotyczące klasy, zgodnie z odrębnymi przepisami.
 4. Wychowawca ma prawo korzystać w swej pracy z pomocy merytorycznej ze strony dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego oraz rady pedagogicznej, a także ze strony wyspecjalizowanych w tym zakresie placówek i instytucji oświatowych i naukowych.
 5. Poważne problemy wychowawcze klasy, których wychowawca nie może rozwiązać we własnym zakresie, mogą być podejmowane na posiedzeniach komisji wychowawczej.

ROZDZIAŁ V

ZASADY WSPÓLPRACY PEDAGOGA SZKOLNEGO Z WYCHOWAWCAMI KLAS

1. Wszystkie sprawy wychowawcze (w tym sporządzenie opinii o uczniu dla instytucji zewnętrznych, rozwiązywanie konfliktów rówieśniczych, itp.) załatwia wychowawca klasy, w szczególnie trudnych sytuacjach prosi o pomoc pedagoga szkolnego.
2. Wychowawcy klas informują pedagoga szkolnego o pojawiających się w klasie problemach wychowawczych, w szczególności o: przypadkach agresji rówieśniczej, wypadkach naruszenia prawa przez uczniów, przypadkach zażywania przez uczniów substancji psychoaktywnych, itp.
3. Interwencja pedagoga szkolnego wobec ucznia na wniosek wychowawcy klasy rozpoczyna się od rozmowy wychowawcy z pedagogiem w gabinecie.
4. Za pierwszy kontakt ucznia z pedagogiem szkolnym odpowiedzialny jest wychowawca klasy.
5. Informację o potrzebie kontaktu z instytucją zewnętrzną w sprawie ucznia wychowawca klasy przekazuje pedagogowi w formie pisemnej.
6. Wychowawca ustala formy współpracy z rodzicami i jest odpowiedzialny za tę współpracę, w szczególnie trudnych sytuacjach korzysta ze wsparcia pedagoga.
7. Wychowawcy klas i pedagog szkolny zobowiązani są do zachowania tajemnicy zawodowej.
8. **Harmonogram działań dotyczących współpracy pedagoga szkolnego z wychowawcami klas**

IX	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny przeprowadza zajęcia integracyjne w klasach pierwszych w uzgodnieniu z wychowawcami klas; - wychowawcy klas diagnozują środowisko życia uczniów swoich klas i ustaloną część zebranych danych przekazują pedagogowi szkolnemu.; - wychowawcy zbierają opinie/orzeczenia uczniów, a ich kopie przekazują pedagogowi szkolnemu; w oparciu o opinie podejmują działania na rzecz objęcia uczniów właściwą pomocą psychologiczno-pedagogiczną; - pedagog szkolny przeprowadza spotkanie z nowymi wychowawcami klas – zaznajamia ich z obowiązkami wychowawcy klasy, zasadami współpracy z pedagogiem, itp.
X	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy organizują zebrania klasowych zespołów nauczycieli, - w pierwszych zebraniach wszystkich zespołów klasowych bierze udział pedagog szkolny po otrzymaniu informacji o terminie spotkania, - pedagog opracowuje listę uczniów objętych pomocą p-p wraz z ustalonymi formami i sposobami pomocy i udostępnia ją w PN oraz w formie elektronicznej wszystkim nauczycielom.
XII-II	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny sporządza okresową informację nt. sytuacji wychowawczej w szkole na koniec semestru pierwszego; - informacje nt. sytuacji wychowawczej w poszczególnych klasach oraz pojawiających się w klasach z trudnościami wychowawczymi wychowawcy klas przekazują pedagogowi szkolnemu na bieżąco (nt. przejawów przemocy, zagrożeń uzależnieniami, naruszenia prawa przez uczniów, przebiegu współpracy z rodzicami, realizacji działań profilaktycznych w klasach, itp.).
VI	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny sporządza okresową informację nt. sytuacji wychowawczej w szkole na koniec semestru drugiego; - wychowawcy klas przekazują pedagogowi szkolnemu oczekiwania dotyczące przyszłorocznej współpracy (własne, uczniów i rodziców).

ROZDZIAŁ VI

HARMONOGRAM IMPREZ O CHARAKTERZE WYCHOWAWCZYM

Termin	Rodzaj imprezy
IX	Inauguracja roku szkolnego i rocznica wybuchu II wojny światowej Udział w uroczystościach rocznicowych na Starym Rynku
X	Tydzień Języków (XII Europejski Dzień Języków)
	Dzień Edukacji Narodowej
	Ogólnopolski Tydzień Kariery
XI	Tydzień Kultury Chrześcijańskiej
	Tydzień Historii (Narodowe Święto Niepodległości)

	Dni Patrona: - ślubowanie uczniów na sztandar szkoły w obecności rodziców - impreza ogólnoszkolna - konkursy, mecze i turnieje
XII	Akcja "Świąteczna Paczka"
	Dzień bez przekleństw
	Klasowe spotkania przy opłatku
I	Studniówka
	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
	Szkolny Tydzień Transplantacji
II	Szkolny konkurs savoir vivre
III	Tydzień Zawodów
	„Drzwi otwarte” dla gimnazjalistów: wystawa prac wykonanych w ramach zajęć pozalekcyjnych
	Szkolny Pierwszy Dzień Wiosny
IV	Światowy Dzień Zdrowia
	Tydzień Nauk Ścisłych
	Tydzień Bydgoszczy
	Pożegnanie maturzystów
V	Dzień dobrych uczynków
	Tydzień Książki
	Diamentowa piła - turniej wiedzy i umiejętności stolarskich
VI	Światowy Dzień Przyjaciela
	Tydzień Sportu (Dzień Sportu)
	Pożegnanie klas kończących ZSZ
	Zakończenie roku szkolnego

ROZDZIAŁ VII

ZWYCZAJE I OBYCZAJE SZKOLNE

Tradycje szkoły, jej symbolika, zwyczaje i obyczaje stanowią niezwykle ważny element pracy wychowawczej. Doceniając ich rangę, szkoła realizuje swe zadania wychowawcze na podstawie Statutu ZSD (§ 5), a w szczególności wyrabia u uczniów poczucie więzi emocjonalnej z ojczyzną oraz z macierzystą placówką poprzez własny ceremoniał, obejmujący:

- uroczystość ślubowania pierwszoklasistów,
- przyrzeczenie absolwentów,
- uroczyste rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego,
- sprawowanie opieki nad utrzymaniem czystości w wydzielonych rejonach wokół szkoły,
- śpiewanie hymnu szkoły podczas uroczystości wewnętrznych.

ROZDZIAŁ VIII
ZASADY WSPÓLPRACY Z RODZICAMI

1. Rodzice i nauczyciele współdziałają ze sobą w sprawach wychowania i kształcenia młodzieży.
2. Rodzice mają prawo do:
 - a) znajomości zadań i zamierzeń dydaktyczno - wychowawczych w danej klasie i szkole,
 - b) znajomości regulaminu oceniania, klasyfikowania i promowania,
 - c) rzetelnej informacji na temat swego dziecka, jego zachowania, postępów w nauce i przyczyn trudności w nauce,
 - d) uzyskiwania informacji i porad w sprawach wychowania i dalszego kształcenia swych dzieci,
 - e) wyrażania i przekazywania kuratorowi oświaty oraz dyrektorowi Wydziału Edukacji UM opinii na temat pracy szkoły,
 - f) opiniowania- przez udział w pracach Rady Szkoły- zamierzeń i dokumentów szkoły.
3. Szkoła organizuje spotkania z rodzicami minimum 3 razy w roku, stwarzając możliwość wymiany informacji oraz dyskusji na tematy wychowawcze.
4. Rodzice mają prawo do indywidualnych kontaktów z nauczycielami w dni ustalone w rocznym harmonogramie spotkań wychowawcy i nauczycieli z rodzicami oraz, po uzgodnieniu, w innych terminach.
5. O udzielonych uczniowi pochwałach i naganach rodzice są zawiadamiani pisemnie.
6. Sposób funkcjonowania Rady Rodziców określa statut szkoły i regulamin RR.

ROZDZIAŁ IX
ZASADY WSPÓLPRACY Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

1. Zadania:
 - 1) Zapoznanie uczniów z problemami najbliższego środowiska i możliwościami udziału uczniów w ich rozwiązywaniu.
 - 2) Budzenie więzi uczuciowych z własnym regionem
 - 3) Wpajanie poczucia troski o ochronę środowiska naturalnego.
 - 4) Kształtowanie wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka.
 - 5) Rozwijanie poradnictwa psychologiczno- pedagogicznego dla rodziców i młodzieży.
 - 6) Udzielanie pomocy uczniom mającym trudności z nauką.
 - 7) Organizacja pomocy stypendialnej dla uczniów.
2. Sposób realizacji:
 - 1) Organizacja konkursów i innych form poznawania środowiska.
 - 2) Udział w konkursach i innych formach organizowanych przez instytucje lokalne i wojewódzkie.
 - 3) Promocja szkoły w lokalnych mediach.
 - 4) Udział w targach edukacyjnych, organizacja „drzwi otwartych”.
 - 5) Współpraca z placówkami kultury.
 - 6) Udział w miejskich imprezach sportowych.
 - 7) Współorganizacją imprez rekreacyjnych z ZM TKKF.
 - 8) Współpraca z Komendą Policji, Strażą Miejską, Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii, BORPA, Ośrodkiem Profilaktyki Środowiskowej.
 - 9) Poradnictwo psychologiczno- pedagogiczne dla rodziców i młodzieży.
 - 10) Zachęcenie uczniów do pomocy niepełnosprawnym- działania wolontariatu.
 - 11) Włączanie się do akcji „Sprzątanie świata”.

ROZDZIAŁ X
ZASADY DZIAŁANIA I ZADANIA SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

1. Wobec dyrekcji, rady pedagogicznej i rodziców Samorząd Uczniowski reprezentowany jest przez radę SU. Do kompetencji rady samorządu uczniowskiego należy:
 - 1) zgłaszanie wniosków i opinii we wszystkich sprawach szkoły,
 - 2) dbałość o realizację podstawowych praw uczniów,
 - 3) współorganizacja życia szkolnego, umożliwiającą zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym, a możliwością rozwijania i zaspakajania własnych zainteresowań
 - 4) organizowanie działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej zgodnie z klasowymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi,
 - 5) wybieranie nauczyciela na opiekuna.
2. Szczegółowe zasady działania SU określa regulamin uchwalony przez ogół uczniów w głosowaniu równym, powszechnym i tajnym.
3. Działalność Samorządu Uczniowskiego ma na celu wdrożenie młodzieży do współodpowiedzialności za szkołę i wychowanie moralno-społeczne. Realizacja w/w celu odbywa się poprzez:
 - organizowanie spotkań SU stosownie do potrzeb,
 - dyżury członków Rady SU w pomieszczeniu SU,
 - kiermasz używanych podręczników w pierwszych tygodniach roku szkolnego,
 - spotkania wigilijne SU,
 - przygotowanie programu przebiegu Pierwszego Dnia Wiosny i czuwanie nad jego realizacją,
 - organizowanie imprez szkolnych – zgodnie z planem SU na dany rok szkolny,
 - włączenie się do zorganizowania Święta Komisji Edukacji Narodowej,
 - podejmowanie akcji charytatywnych.

ROZDZIAŁ XI
PLANY PRACY WYCHOWAWCZEJ

PODROZDZIAŁ I. KLASY ZAWODOWE

1. KLASA I

1) **Organizacja zespołu klasowego i rozwój samorządności**

a) **Cele:**

- adaptacja uczniów w nowej szkole,
- organizacja pracy zespołu klasowego,
- kształtowanie pozytywnych postaw uczniowskich,
- włączanie się klasy w życie społeczności szkolnej.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- poznajemy się – autoprezentacja, wybór samorządu klasowego,
- zapoznanie z przepisami regulującymi życie uczniów ZSD (Statut szkoły, Program wychowawczy, Program profilaktyki, Program interwencyjny, regulamin oceniania zachowania, procedury usprawiedliwiania nieobecności),
- historia i dzień dzisiejszy szkoły (prezentacja pracy Samorządu Uczniowskiego, możliwości działania, poszerzania wiedzy i umiejętności w ramach zajęć pozalekcyjnych, dbałość o wspólne mienie; prezentacja historii szkoły, albumy, kroniki),
- poznajemy patrona szkoły,
- planujemy zadania dla naszej klasy,
- jak stworzyć zgrany zespół klasowy? (preferowane cechy zespołu i cechy ucznia),
- jacy jesteśmy wobec siebie - uczymy się myśleć pozytywnie,
- przygotowujemy wspólną imprezę (np. ślubowanie, wigilia, wycieczka, zabawa, dyżur w szkole itp.).

2) **Technika pracy umysłowej**

a) **Cele:**

- zapoznanie uczniów z techniką pracy umysłowej,
- zdołanie do samodzielnego zdobywania wiedzy,
- zlikwidowania niepowodzeń w nauce.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- mój warsztat pracy i plan dnia— bilans czasu.
- na czym polega cykl uczenia się? (w/g Hanny Hamer "O efektywnym uczeniu się")
- higiena pracy umysłowej w domu.
- jak powtarzać żeby zapamiętać?
- jak robić notatki i pisać wypracowania.
- uczenie się języków obcych.
- myślenie twórcze - bariery twórczego myślenia.
- ćwiczenia na doskonalenie koncentracji uwagi.

3) **Kształtowanie kultury osobistej ucznia i nawyków kulturalnych**

a) **Cele:**

- kształtowanie kultury w życiu rodzinnym,
- kształtowanie nawyku korzystania z dóbr kultury.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- dobre słowo nic nie kosztuje (prezentacja zachowań: witanie się, przedstawianie, pozdrowienie, podawanie ręki, używanie słów: proszę, dziękuję, przepraszam, mówienie sobie po imieniu, tytułowanie, uśmiech, wścibstwo, natarczywość, zachowanie w czasie imprez sportowych i kulturalnych,

- wersal w domu (tolerancja, wzajemna pomoc, porządek, prywatność, ubiór, sąsiedzi, palenie, rodzinne rytuały, rozmowy przez telefon itp.),
- uroczystości rodzinne (kultura a tradycja, święta, imieniny, urodziny, Sylwester, toasty, zaproszenie do tańca, ubiór, prezenty; uroczystości w restauracji); wokół stołu (przygotowanie stołu do przyjęcia, zachowanie przy stole - pokazy) ,
- poznajemy obiekty kulturalne Bydgoszczy,
- poznajemy twórców kultury miasta i regionu.

4) **Ja wobec prawa**

a) **Cele:**

- podnoszenie świadomości prawnej uczniów,
- zapobieganie przestępczości,
- kształtowanie umiejętności korzystania z pomocy,
- zapoznanie z ofertą instytucji pomocowych.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- prawa człowieka i prawa dziecka,
- odpowiedzialność prawna nieletnich i osób po 17-tym roku życia (spotkanie z przedstawicielem policji lub straży miejskiej),
- gdzie szukać pomocy? – oferta instytucji świadczących nieodpłatną pomoc dziecku i rodzinie,
- gdy w rodzinie dzieje się źle – procedura Niebieskiej Karty.

2. **KLASA II**

1) **Dekalog zdrowia**

a) **Cele:**

- wyrabianie nawyków dbałości o estetykę wyglądu, higienę, ład otoczenia,
- troska, o zdrowie psychiczne i fizyczne,
- zapobieganie nerwicom, stresom, niedostosowaniu,
- walka z nałogami.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- higiena osobista uczniów w okresie dojrzewania,
- wpływ ładu, piękna oraz spokojnej i życzliwej atmosfery na psychikę człowieka,
- znaczenie aktywnego wypoczynku,
- doping w sporcie wyczynowym i amatorskim.,
- wartość zdrowia-zasady jego ochrony.,
- zdrowie psychiczne - dzielność w postępowaniu z samym sobą,
- wpływ alkoholu na zdrowie psychiczne i fizyczne,
- przyczyny i skutki sięgania po papierosy,
- narkomania — sposób życia czy choroba?,
- uzależnienia behawioralne – czym są i jak im przeciwdziałać,
- pomoc osobie uzależnionej,
- AIDS – czym jest? Czy powinniśmy bać się aids i ludzi zarażonych wirusem HIV,
- stres jako blokada potrzeb człowieka,
- techniki relaksacyjne,
- sekty – współczesne zagrożenie.

2) **Postawy obywatelskie i społeczne**

a) **Cele:**

- kształtowanie wrażliwości społecznej,
- kształtowanie postaw patriotycznych.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- wrażliwość społeczna - ważny składnik postawy obywatelskiej (pomoc starszym, PCK, honorowe krwiodawstwo, akcje charytatywne, pomoc dzieciom, powodzianom itp.

- czy znasz nasz region? (walory krajoznawcze, kulturalne, zdrowotne regionu)
- prawa i obowiązki klienta, pasażera, interesanta, użytkownika.
- co to jest pełnoletniość i kiedy się ją osiąga? (formalna i rzeczywista dojrzałość-dyskusja).
- nabywanie praw obywatelskich i wchodzenie w dojrzałe role społeczne – wybory w demokratycznym państwie.
- cele i motywy działalności społecznej - dyskusja.
- godność narodowa i patriotyczna (honor Polaka, emigracja a patriotyzm, tożsamość narodowa na emigracji, tradycje narodowe).
- model współczesnego Polaka - jak dziś rozumiemy hasło: "BÓG, HONOR, OJCZYZNA".
- być Europejczykiem.
- tolerancja w życiu społecznym.
- umiejętność rozwiązywania konfliktów - negocjacje.
- Internet – szansa i zagrożenia (cyberprzemoc),
- bezpieczeństwo na imprezach masowych (zajęcia realizowane przez przedstawicieli policji),
- subkultury młodzieżowe.

3) **Problemy życia rodzinnego**

a) **Cele:**

- rola rodziny w życiu człowieka,
- atmosfera rodzinna i stosunki w rodzinie,
- rozwijanie potrzeby więzi uczuciowej i jej kształtowanie w różnych okresach życia,
- kształtowanie poprawnych stosunków między rodzicami i dziećmi.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- rodzina w życiu człowieka,
- moja rodzina,
- kontakt z rodzicami,
- rodzina moich marzeń,
- więź rodzinna i jej podtrzymywanie,
- stary człowiek w rodzinie,
- patologia rodziny.

3. KLASA III

1) **Poznawanie i kształtowanie własnej osobowości**

a) **Cele:**

- wdrażanie do realizacji osobistych planów poprzez prace nad kształtowaniem osobowości,
- budzenie wiary w możliwości pozytywnego rozwoju,
- kształtowanie umiejętności współżycia w społeczeństwie.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- jak pozbyć się kompleksów,
- czym jest sukces i jak go osiągnąć?,
- umiejętność ważna w życiu społecznym: słuchanie, rozmawianie, przemawianie, budzenie sympatii, przyjaźń,
- radzenie sobie z własną i cudzą agresją- asertywność,
- społeczne i osobiste znaczenie fachowości w pracy- odpowiedzialność za siebie,
- jak podejmować decyzje?,
- czas wolny-jak go dobrze wykorzystać?

2) **Technika pracy umysłowej**

- a) **Cel:** wybrane umiejętności organizacji pracy umysłowej przed egzaminami.

- b) **Proponowany temat:** Organizacja pracy umysłowej w okresie przygotowania do egzaminów.
- 3) **Vademecum absolwenta**
- a) **Cel:** Przygotowanie do kształtowania przyszłości w życiu zawodowym.
- b) **Proponowane tematy lekcji:**
- jak znaleźć odpowiednią pracę?,
 - rynek pracy – spotkanie z przedstawicielem Urzędu Pracy,
 - możliwość dalszego kształcenia
 - prawa pracownicze, Państwowa Inspekcja Pracy.
- 4) **Kształtowanie kulturalnych nawyków**
- a) **Cel:** umacnianie więzi emocjonalnych ze szkołą i rówieśnikami.
- b) **Proponowany temat :** Umieć pożegnać się i podziękować – ważna rzecz.

PODROZDZIAŁ 2. TECHNIKUM

1. KLASA I

- 1) **Organizacja zespołu klasowego i rozwój samorządności**
- a) **Cele:**
- adaptacja w szkole średniej,
 - organizacja pracy zespołu klasowego,
 - kształtowanie pozytywnych postaw uczniowskich,
 - włączenie się klasy w życie społeczności szkolnej.
- b) **Proponowane tematy lekcji:**
- poznajmy się – autoprezentacja, wybór samorządu klasowego,
 - zapoznanie z przepisami regulującymi życie uczniów ZSD (Statut szkoły, Program wychowawczy, Program profilaktyki, Program interwencyjny, regulamin oceniania zachowania, procedury usprawiedliwiania nieobecności),
 - historia i dzień dzisiejszy szkoły (prezentacja pracy Samorządu Uczniowskiego, możliwości działania, poszerzania wiedzy i umiejętności w ramach zajęć pozalekcyjnych, dbałość o wspólne mienie; prezentacja historii szkoły, albumy, kroniki),
 - poznajemy patrona szkoły,
 - planujemy zadania dla naszej klasy,
 - jak stworzyć zgrany zespół klasowy (preferowane cechy zespołu i cechy ucznia),
 - jacy jesteśmy wobec siebie, nauczymy się myśleć pozytywnie,
 - przygotowujemy wspólną imprezę (np. ślubowanie, wigilia, wycieczka, zabawa, dyżur w szkole itp.).
- 2) **Technika pracy umysłowej**
- a) **Cele:**
- zapoznanie uczniów z techniką pracy umysłowej,
 - wdrażanie do samodzielnego zdobywania i rozszerzania wiedzy,
 - likwidowanie niepowodzeń w nauce.
- b) **Proponowane tematy lekcji:**
- mój warsztat pracy i plan dnia. - bilans czasu,
 - na czym polega cykl uczenia się? (wg. H. Hamer „O efektywnym uczeniu się”),
 - higiena pracy umysłowej w domu,
 - jak powtarzać, żeby zapamiętać,
 - uczenie się języków obcych,
 - myślenie twórcze - bariery twórczego myślenia,

- ćwiczenia na doskonalenie koncentracji uwagi.

3) **Kształtowanie kultury osobistej ucznia i nawyków kulturalnych**

a) **Cele:**

- kształtowanie kultury w życiu codziennym,
- kształtowanie nawyku korzystania z dóbr kultury

b) **Proponowana tematyka lekcji:**

- dobre słowo nic nie kosztuje (prezentacja zachowania: witanie przedstawianie podawanie ręki, całowanie w rękę, użycie słów - proszę, dziękuję, przepraszam, mówienie sobie po imieniu, tytułowanie, uśmiech, wścibstwo, natarczywość, zachowanie w czasie imprez sportowych i kulturalnych),
- wersal w domu tolerancja, wzajemna pomoc, porządek, prywatność, ubiór, sąsiedzi, palenie, rodzinne rytuały, rozmowy przez telefon itp.),
- uroczystości rodzinne (kultura a tolerancja, święta, imieniny, urodziny, Sylwester, toasty, zapraszanie do tańca, ubiór, prezenty, uroczystości w restauracji itp.),
- zapraszamy i jesteśmy zapraszani (jak zapraszać, obowiązki gospodarzy, zachowanie gości, jak zorganizować przyjęcie, nieproszeni goście, odwiedzanie chorych, potrawy i ich podanie), wokół stołu (przygotowanie stołu do przyjęcia, zachowanie przy stole - pokazy),
- poznajmy obiekty kulturalne Bydgoszczy,
- poznajmy twórców kultury miasta i regionu.

4) **Jawobec prawa**

c) **Cele:**

- podnoszenie świadomości prawnej uczniów,
- zapobieganie przestępczości,
- kształtowanie umiejętności korzystania z pomocy,
- zapoznanie z ofertą instytucji pomocowych.

d) **Proponowane tematy lekcji:**

- prawa człowieka i prawa dziecka,
- odpowiedzialność prawna nieletnich i osób po 17-tym roku życia (spotkanie z przedstawicielem policji lub straży miejskiej),
- gdzie szukać pomocy? – oferta instytucji świadczących nieodpłatną pomoc dziecku i rodzinie,
- gdy w rodzinie dzieje się źle – procedura Niebieskiej Karty.

3. **KLASA II**

1) **Dekalog zdrowia**

a) **Cele:**

- wyrabianie nawyków dbałości o estetykę wyglądu, higienę, ład otoczenia,
- troska o zdrowie fizyczne i psychiczne,
- zapobieganie nerwicom, stresom, niedostosowaniem,
- walka z nałogami.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- higiena osobista uczniów w okresie dojrzewania,
- wpływ ładu, piękna oraz spokojnej i zycziwej atmosfery na psychikę człowieka,
- znaczenie aktywnego wypoczynku,
- doping w sporcie wyczynowym i amatorskim,
- wartość zdrowia -zasady jego ochrony,
- zdrowie psychiczne - dzielność w postępowaniu z samym sobą,
- wpływ alkoholu na zdrowie fizyczne i psychiczne,
- przyczyny i skutki sięgania po papierosy,

- narkomania-sposób bycia czy choroba?,
- uzależnienia behawioralne – czym są i jak im przeciwdziałać,
- AIDS- czy powinniśmy bać się aids i ludzi zarażonych wirusem HIV,
- stres jako blokada potrzeb człowieka,
- techniki relaksacyjne,
- sekty – współczesne zagrożenie.

2) **Postawy obywatelskie i społeczne**

a) **Cele:**

- kształtowanie wrażliwości społecznej
- kształtowanie postaw patriotycznych.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- wrażliwość społeczna - ważny składnik postawy obywatelskiej (pomoc starszym, PCK, honorowe krwiodawstwo, akcje charytatywne, pomoc dzieciom , powodzianom itp.),
- czy znasz nasz region? (walory krajobrazowe, kulturalne, zdrowotne region),
- prawa i obowiązki klienta, pasażera, interesanta, użytkownika,
- co to jest pełnoletniość i kiedy ją się osiąga? (dojrzała formalna i rzeczywista - dyskusja),
- nabywanie praw obywatelskich i wchodzenie w dojrzałe role społeczne - wybory w demokratycznym państwie,
- cele i motywy działalności społecznej - dyskusja,
- godność narodowa, patriotyczna (honor Polaka, emigracja a patriotyzm, tożsamość narodowa na emigracji, tradycje narodowe),
- model współczesnego Polaka -jak dziś rozumiemy hasło: "Bóg, honor ojczyzna",
- być Europejczykiem,
- tolerancja w życiu społecznym. Umiejętność rozwiązywania konfliktów –negocjacje,
- Internet – szansy i zagrożenia (cyberprzemoc),
- bezpieczeństwo na imprezach masowych (zajęcia realizowane przez przedstawicieli policji).

3) **Problemy życia rodzinnego**

a) **Cele:**

- rola rodziny w życiu człowieka,
- atmosfera rodzinna i stosunki w rodzinie,
- rozwijanie potrzeby więzi rodzinnej i jej kształtowanie w różnych okresach życia,
- kształtowanie poprawnych stosunków między rodzicami dziećmi.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- rodzina w życiu człowieka ,
- moja rodzina,
- kontakt z rodzicami,
- rodzina moich marzeń,
- więź rodzinna i jej podtrzymywanie,
- stary człowiek w rodzinie,
- patologia rodziny.

3. KLASA III

1) **Poznawanie i kształtowanie własnej osobowości**

a) **Cele:**

- wdrażanie do realizacji osobistych planów poprzez pracę nad kształtowaniem własnej osobowości,
- budowanie wiary w możliwość pozytywnego rozwoju.

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- obraz własnej osoby,

- mój temperament i charakter,
- jak pozbyć się kompleksów?,
- droga do dojrzałej osobowości,
- każdy ma prawo być sobą,
- czym jest sukces i jak go osiągnąć?, Jak motywować się do wysiłku?,
- czas wolny – jak go dobrze wykorzystać.

2) **Postawy obywatelskie i społeczne**

a) **Cele:** kształtowanie umiejętności współżycia w społeczeństwie

b) **Proponowane tematy lekcji:**

- umiejętności ważne w życiu społecznym: słuchanie, rozmawianie, przemawianie, budowanie sympatii, przyjaźń;
- radzenie sobie z własną i cudzą agresją – asertywność,
- granice wolności - ochrona godności własnej i cudzej, własności prywatnej i społecznej. Normy regulujące dyscyplinę społeczną,
- społeczne i osobiste znaczenie fachowości w pracy - odpowiedzialność za siebie.

4. KLASA IV

1) **Pytania egzystencjalne**

a) **Cele:**

- nauczenie się refleksyjnego podejścia do życia,
- nabranie przekonania, że własne dobro i szczęście nie może zdominować prawa do szczęścia innych,
- nauczenie się wartościowania, akceptacji wartości uniwersalnych.

b) **Proponowane tematy lekcji.**

- **Sensie życia** (dyskusja - co nadaje życiu sens, co to znaczy żyć godnie, jak ocalić siebie dla potomnych);
- **Być czy mieć?**- o problemach wartości (wypowiedzi uczniów: indywidualne cele życiowe; zapis ich na tablicy; dyskusja: czy można, mówić o hierarchii wartości życiowych, próba, ustalenia wartości akceptowanych przez ogół, czy każdy cel życia jest wartością);
- **Czym jest życie?** Czy można je odebrać komuś? Sobie? (wypowiedzi uczniów: próby definicji istoty życia cytaty: definicja życia w świetle medycznym, definicja śmierci dyskusja: ocena samobójstwa, eutanazji, aborcji);
- **Jestem odpowiedzialny** - próby ustalenia definicji (odczytywanie wybranych fragmentów artykułów nt. odpowiedzialności za różne dziedziny życia, dyskusja: dlaczego można mówić o braku odpowiedzialności bohaterów artykułów?; w czym przejawia się odpowiedzialność?);
- **Altruizm, egoizm czy....?** (odczytywanie artykułów nt. postaw ludzi, dyskusja nad pożądanymi społecznie postawami i niebezpieczeństwami wynikającymi z poszczególnych zachowań);
- **Co to jest szczęście?** (wypowiedzi uczniów nt. szczęścia, odczytanie fragmentów rozprawy T. Kotarbińskiego);
- **Problemy dobra i zła** (wypowiedzi uczniów: przejawy dobra i zła); próby zdefiniowania pojęć; postawy wobec zła (przykłady zachowań); postawy wobec zła (przykłady zachowań);
- **Problemy prawdy i kłamstwa** (wspólne obejrzenie filmu Żeglarz wg J. Szaniawskiego lub Dom lalki wg H. Ibsena, dyskusja: czy prawda jest wartością, czy są sytuacje, kiedy kłamstwo wydaje się dobrem; czy istnieje relatywizm moralny?, na czym polega? jak go oceniam.

2) **Ku dojrzałości**

a) **Cele:** Przygotowanie do wyboru partnera życiowego.

- b) **Proponowane tematy lekcji:**
- miłość jako integracja potrzeb uczuciowych i zmysłowych,
 - zanim zabłyśną obrączki.
- 3) **Vademecum absolwenta**
- a) **Cele:** Przygotowanie do kształtowania przyszłości w życiu zawodowym.
- b) **Proponowane tematy lekcji:**
- jak znaleźć odpowiednią pracę?,
 - rynek pracy - spotkanie z przedstawicielem Urzędu Pracy,
 - możliwość dalszego kształcenia, kariery naszych absolwentów - spotkanie z absolwentem – studentem i z pracownikiem,
 - problemy dorosłości - a poszukiwaniu pracy, zdawaniu egzaminu; spotkanie z absolwentami.
- 4) **Technika pracy umysłowej**
- a) **Cele:** Wyrabianie umiejętności organizacji pracy umysłowej przed egzaminami.
- b) **Proponowane tematy lekcji:**
- samopoznawanie – jaki typ sensoryczny reprezentuję?- sposoby uczenia się.
 - organizacja pracy umysłowej w okresie przygotowania do egzaminów.
- 5) **Kształtowanie nawyków kulturalnych**
- a) **Cele:** Umacnianie więzi emocjonalnych ze szkołą i rówieśnikami.
- b) **Proponowane tematy lekcji:**
- uroczystości jedyne w życiu- studniówka.
 - umieć pożegnać się i podziękować-ważna rzecz.

ROZDZIAŁ XII

EWALUACJA PROGRAMU

1. Program Wychowawczy ZSD podlega corocznej ewaluacji. Celami ewaluacji są:
 - 1) ocena stopnia realizacji założonych standardów,
 - 2) sformułowanie wniosków do modyfikacji Programu.
2. Prowadzona ewaluacja ma dostarczyć odpowiedzi na następujące pytania:
 - 1) W jakim stopniu zostały zrealizowane zaplanowane działania wychowawcze?
 - 2) Jak nauczyciele, pracownicy szkoły, rodzice/opiekunowie uczniów oraz sami uczniowie oceniają założenia Programu?
 - 3) Czy i jakich modyfikacji Program wymaga?
3. Do przeprowadzenia ewaluacji wykorzystywane być mogą następujące metody i techniki badań:
 - 1) analiza dokumentów;
 - 2) sondaż diagnostyczny;
 - 3) obserwacja;
 - 4) rozmowy i wywiady.